

tationem pecuniæ, quod interfurium nuncupatur: quod deducunt ex l. Si constante 25. §. Quoties, ff. solut. matr. post Baldum Greg. Lop. sup. Barbof. num. 30. Leotard. num. 7. & alii: quod merito displicet Surd. num. 58. neque enim vidua compelli potest, ut pro pecuniæ intempestiva solutione usuras persolvat; imò nec consentiente ipsa, detractiōnis locus erit, cum usura sit, si debitor in diem propter anticipatam solutionem quicquam lucretur, ut ex Theologis observat Leotard. d. q. 30. n. 13. Ad textum in d. §. Quoties, dicendum est, speciali ratione procedere, quia mulier postulabat cautionem pro dotis restitutione, & cum maritus fideiussores non inveniret, coactus est pecuniam ante tempus exhibere, quam sub usuris accepisse præsumitur, quæ Jure Cæsareo intra legitimum modum non interdicebantur, quæ cum Jure Pontificio prorsus sint extirpatae, nullo modo hæredes poterunt deducere ex pecunia dotali aliquid, etsi ante tempus illam restituant, præsertim cum non compellantur.

68 Alimenta quæ hæredes intra annum viduæ præstiterint, compendantur cum fructibus, quos idem ex mobilibus dotalibus perceperint, velut ex servis, pecoribus, navibus, & aliis: ita ut si plus sit in fructibus, quam in alimentis erogatum est, id viduæ cum rebus dotalibus restituatur post annum; sin verò in alenda ipsa supra fructuum quantitatem aliquid hæredes impenderit, id non repetent, quia etsi nullos fructus percepissent, ad alimenta tenerentur. Gregor. Lop. sup. Fontanel. de pact. nupt. claus. 6. gloss. 2. part. 1. n. 35. Molin. sup. disp. 322. n. 5. Ant. Gom. in l. 50. Taur. n. 48. vers. Quinò quando, Surd. d. q. 44. n. 47. Mathienz. sup. num. 35. Hermof. in d. l. 10. gloss. 4. n. 220. & ita sentit D. Covar. de matrim. p. 2. cap. 3. §. 9. n. 10. vers. Quatò quavis. Gratian. discept. cap. 243. n. 31.

69 Contrarium sustinent Petr. Barbosa ubi sup. num. 6. vers. Sed his non obstantibus, Quésad. d. q. 25. ex num. 22. Surd. à num. 29. Amat. cum pluribus d. resol. 49. num. 52. qui post alios inficiantur, hæredes mariti ad restitutionem teneri ejus, quod ex fructibus mobilium perceperunt ultra alimentorum sumptus, quæ viduæ præstiteri, quoniam suos eosdem faciunt infra luctus annum. Veruntamen à nostratum communi opinione resiliere non placet, quoniam probabilius est, fructus hujusmodi hæredibus mariti non acquiri irrevocabiliter, sed cum gravamine restitutionis, ut constat ex l. unic. §. Exactio, C. de rei ux. act. l. Divortio, §. Non solum, ff. solut. matrim. quibus adversarij licet respondere contentur, minimè satisfaciunt; non enim retentio dotalium mobilium ad annum conceditur, ut hæredes lucrum capiant, sed ut commodè restituant, nec vexentur statim soluto matrimonio, si forte pecuniam, vel alias res præ manibus non habeant, quod in d. §. Exactio, declaratur. Unde etiam refellitur Surdi distinctio, quam tradit num. 31. nam sive vidua alimenta percipiat, sive non, nunquam hæredes aliquid ex fructibus lucrari possunt, atque ita quod excesserint hi alimentorum expensas, restituent hæredes mariti. Usuras tamen non præstabant, si dos ex pecunia constet. Mathienz. sup.

70 Quicquid de hæredibus mariti præmissum, etiam jacenti convenit hereditati, ex cujus bonis vidua erit alenda, si indigeat, servatis servandis. Ant. Fab. in C. tit. de rei ux. act. definit. 26. in addit. n. 3.

Ibi: Et ideò cautè Panormitanus.

Statuto assignari potest certa quantitas viduis intra annum luctus velut alimentorum nomine solvenda, ut sex, vel octo pro centenariò, cum dos ex mobilibus constans, soluto matrimonio non restituitur. Leotard. sup. d. q. 44. num. 33. & q. 79. n. 42. & 43. ubi plures, Amat. n. 68. & alii laudati n. 63. Imò & vidua ex statuto ad præterita alimentata potest agere, quanvis illo non existente duntaxat pro futuris audiretur. Amat. n. 64.

Ibi: Si dixeris idem etiam permittendum.

Sunt non pauci ita tenentes, scilicet etiam post annum luctus viduæ alimenta debent, dum dos non redditur, mora hæredum mariti intercedente, ut videre est apud Amat. d. resol. 49. n. 92. Hermof. sup. à n. 211. Leotard. d. q. 30. n. 33. cum seqq. ubi fuse probat. Quod sumus amplexi ex pluribus sup. n. 64. quoties vidua, omni adhibita diligentia, dotem ab hæredibus extorquere non valuit.

Ibi: Posset fortàsè admitti.

In Hispania usu receptum habetur, ut viduis etiam post luctus annum, donec dos restituitur, interesse ad rationem unius pro viginti annuatim præstetur, quod est pretium legitimum apud nos census redimibilis. Roderic. de ann. redditib. lib. 3. quest. 7. n. 55. Hermof. n. 212. Avend. de censib. cap. 31. num. 9. Merito quidem D. Covar. subdubius eam praxim admittit, nam facilitas emendi census non sufficit, ut creditoribus interesse lucri cessantis tribuatur; sed desideratur quod probent, se pecuniam creditam ad emptionem censuum destinasse; licet enim copia sit venditorum, non omnes tamen censibus pecuniam suam succicere volunt, facultate repetitionis sublata. Carleval. de judic. tit. 3. disp. 8. n. 101. unde idem de viduis juxta rigorem juris dicendum videbatur. At cum in dote rationes militent specialitatis, quas expendit Leotardus ubi supra, ex illis præfatam interesse viduis concedere licebit, si hæres in mora constituatur, & vidua ad repetitionem dotis pro viribus egerit. Consule Leotard. d. q. 30. n. 56. & 59. Gratian. discept. cap. 243. num. 13.

Vers. Septimò ab eadem ratione.

Utrum consuetudine, aut statuto licetè introducatur, ut viduis certa annua quantitas præstetur quandiu dotes illis non restituantur? Quæstionis est, de qua Molin. de just. & jur. tract. 2. disp. 322. num. 7. Surd. de aliment. tit. 1. quest. 45. num. 25. Trentacinq. variar. lib. 3. tit. de jur. dot. resol. 6. num. 6. Petr. Barbosa in l. 2. in princip. part. 1. num. 43. ff. sol. matrim. Trullench. in Decalog. lib. 7. cap. 19. dub. 14. num. 13. Leotard. d. quest. 30. num. 59. Gratian. ubi proximè, Giurba ad consuetud. Messan. cap. 15. gloss. 15. num. 36. August. Barbosa collect. cap. Salubriter, num. 9. de usur. Ex quibus omnes ferè, & alii plures cum Covarruv. sentiunt tale statutum, vel consuetudinem non subsistere, dissentientibus haud paucis, quorum sententia multis in regnis, & civitatibus observatur, ut de Roma testantur Marefcotus variarum lib. 2.

lib. 2. cap. 83. num. 53. Gratian. discept. cap. 243. num. 45. de Neapoli Franch. decis. 308. part. 2. de Gallia Petr. Gregor. Synagm. lib. 9. cap. 22. num. 5. de Regno Aragonum Sesse decis. 68. num. 28. Licet autem hujusmodi statuta non omnino damnanda videantur, tutius tamen erit ab eisdem condendis abstinere ob usurarum periculum. Molin. ubi proximè. Consulas Leotard. q. 79. ex num. 44.

Ibi: Ego verò hanc Baldi sententiam.

75 Edocet D. Covarruv. statutum tribuens viduis annuam quantitatem usque ad dotis restitutionem, sustineri ubi frequens est censuum venditio, ut apud nos: quod impugnat Leotard. de usur. quest. 30. num. 59. Vide sup. num. 73.

Vers. Octavò hinc colligitur.

76 Quamquam dissentiat D. Covarruv. est cum communi asserendum, quod valet statutum præcipiens, ut marito dum solutio dotis suspenditur, annua à debitore præstetur quantitas, velut sex, aut octo in singula centum juxta regionis consuetudinem, ad onera matrimonii supportanda. Molin. sup. disput. 321. in fin. Gratian. disceptat. cap. 343. num. 51. Leotard. quest. 79. num. 36. Surd. de aliment. tit. 1. q. 42. num. 27. Roderic. de ann. redditib. lib. 3. q. 7. num. 60. præter alios, quos recenset Leotardus: & cum similis consuetudo non reprobetur, ut tenet cum pluribus Leotard. num. 37. Surd. n. 23. & conventio subsistat, quare damnabitur statutum? Vide sup. n. 46.

Ibi: Quamobrem ego.

77 Statutum vigeret ubique, tamen si copia venditorum censuum non reperiretur, quia non justificatur ex eo, sed (ut communis tenet) propter onera matrimonii. Adde præmissa n. 73.

Ibi: Hac inspecta ratione.

78 Supremi Judices perpensis oneribus matrimonii annuam pensionem solvendam marito decreverunt, minimè respicientes ad censuum emptionem; alioqui non unum pro decem, aut duodecim præstari deberet, sed pro quatuordecim, quod tunc temporis erat pretium census legitimum, l. 4. l. 6. tit. 15. lib. 5. Recop.

Vers. Caterùm plura alia.

Consule laudatos sup. num. 63. ad quos te remissimus.

Ibi: An habens jura mariti.

79 Quæritur an jus lucrandi fructus ex pignore, aut exigendi interesse, quod marito conceditur donec dotem promissam percipit, valeat in alium transferri? Et plerisque placet negativa sententia, quam sustinent Molin. sup. disput. 321. num. 16. Valasc. consultat. 8. num. 34. Fontanel. de pact. nuptial. claus. 5. gloss. 8. part. 15. num. 34. D. de Faria Novæ Addit. ad Covar. Tom. II.

Castil. controvers. lib. 3. cap. 23. num. 64. Surd. de aliment. tit. 1. quest. 42. num. 22. & plures quos congerit Hermof. in l. 10. gloss. 4. num. 177. tit. 1. p. 5.

Dissentiunt Roderic. de ann. redditib. lib. 3. 80 quest. 7. num. 59. Ursill. ad Afflic. decis. 284. num. 5. Felician. de censib. lib. 2. cap. 5. num. 23. Sesse decis. 68. num. 24. & alii apud Hermof. num. 179. qui dissidium pluribus extinguere conatur ex num. 180. Ad idem quatuor casus distinxit Leotard. sup. quest. 29. num. 17. cum seqq.

81 Illud extra controversiam haberi debet, quod maritus cedere potest, nomine dotis relicto, jus lucrandi fructus ex pignore, aut percipiendi interesse, dum non exsolvitur dos; quid enim vetat, ut quod maritus capere potest, alius voluntate ipsius percipiat? Leotard. num. 19. ubi alii.

82 Quid de creditore, cui pignus tradidit maritus ad fruendum, dum dotalis pecunia non persolvitur? De hoc agit Leotard à num. 22. & aliqua præmissum sup. num. 30. cum seqq. sed non omnino in resolutione convenimus.

83 Quoad cessionarium qui integrè pecuniam dotali marito numeravit, idem ac de creditore sentio: consentit Leotard. num. 17. scilicet neque maritum, neque cessionarium posse fructus sibi præcipuos habere, aut interfurium dotis exigere, nisi ratione lucri cessantis, aut damni emergentis: quod ipsum de creditore mutuante tenui ubi proximè.

84 Ille casus in difficili est, si maritus nomen dotis vendiderit, vel in solutum dederit cum cessione totius juris sibi competentis, an emptor fructus pignoris pro dote dati, quod accepit, lucrari, aut interfurium exigere valeat, quod marito deberetur? Affirmativam tenet Leotard. num. 20. Sed in contrariam inclino ex nuper, ac sup. num. 31. præmissis; etenim emptor nec suo, nec mariti nomine illud commodum percipere poterit: non suo, quia onera matrimonii ipse non supportat, neque alium titulum legitimum habet, ut quid ultra sortem, seu pretium accipiat: non mariti venditoris, qui creditor esse desit, ac pecuniam dotali præ manibus, habet, ut onera conjugalia sustineat.

85 Nec objiciat aliquis, quod sicut maritus posset, non vendito nomine, sibi capere fructus, aut interesse: ita & emptor qui pecuniam numeravit, illius loco per cessionem subrogatus. In quo dotis debitor nulla afficitur injuria, cujus nihil interest utrum marito, aut emptori lucrum cedat. Nec emptor fructus quaerit ex mutuo, sed ex contractu venditionis, absque usurae periculo.

86 Cui ut satisfiat præmittere oportet, in nomine emptione tacitum inesse mutuum: unde quoties emptor aliquid ultra sortem pretii (nisi aliunde id liceat) percipit, usura reus fit. Molin. sup. disp. 361. ex n. 7. Cum igitur in specie, de qua nobis est sermo, emptor ultra quantitatem dotali, quam tradidit marito, percipiat fructus pignoris, aut interesse, usurarius habebitur; cessat enim in hoc ratio, quæ marito lucrum fructuum deferebatur, nempe onera matrimonii, quibus ita commodum illud annexum est, ut jus capiendi fructus, aut dotis interfurium ab illis separari nullatenus possit: unde licet emptor nominis substituat marito quoad sortem exigendam, non tamen gaudebit privilegio dicti capitis Salubriter, cum onera conjugii non supportet. Non